

	Název dokumentu:		Číslo dokumentu:
	Řízení SME		OS 2
datum, podpis:	Zpracoval:	Schválil:	Strana: 1/17
	29. 3. 2017	30. 3. 2017	Dokument platí od:
jméno:	Ing. Josef Koňářík	Zdenek Brachař	1. 4. 2017
funkce:	MKE, VP	Ředitel společnosti	Vydání: 2

číslo	datum	výsledek změny/revize	zpracoval	schválil
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				

Obsah:

1. PŘEDMĚT	3
2. CÍL DOKUMENTU	3
3. POJMY A ZKRATKY.....	3
4. POSTUPY A ODPOVĚDNOSTI.....	5
4.1 Základní odpovědnosti	5
4.2 Environmentální aspekty.....	5
4.3 Evidence právních a jiných požadavků	8
4.4 Zabezpečení zdrojů.....	9
4.5 Ochrana ovzduší	9
4.6 Ochrana vod	10
4.7 Odpadové hospodářství	10
4.8 Nebezpečné chemické látky a směsi	13
4.9 Havarijní připravenost a reakce	14
4.10 Monitorování a měření	16
5. ZÁVĚREČNÉ UPOZORNĚNÍ	17
6. SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTACE	17

1. PŘEDMĚT

Tento postup stanovuje pravidla činností společnosti z hlediska environmentálních aspektů a jejich dopadů na životní prostředí včetně monitorování a měření klíčových znaků provozu a činností, které mohou mít významný dopad do životního prostředí, zabezpečením právních a jiných požadavků a stanovením environmentálních cílů, cílových hodnot a programů společnosti. Dále stanovuje pravidla pro předcházení vzniku odpadů a pro nakládání s nimi a nakládání s chemickými látkami a přípravky.

2. CÍL DOKUMENTU

Zajištění minimalizace nepříznivých vlivů činností společnosti na životní prostředí, stanovení účinných environmentálních programů a metodiky vyhodnocování jejich plnění za účelem prevence znečišťování a trvalého zlepšování systému environmentálního managementu.

Účelem je rovněž uvést do souladu veškeré provozu a činnosti společnosti s požadavky platných zákonů a navazujících předpisů v oblasti ochrany životního prostředí a pro všechny environmentální aspekty, které z provozů a činností vyplývají a mají vliv na ŽP a stanovit příslušná pravidla jejich řízení a příslušné odpovědnosti.

Jedná se především o tyto oblasti ŽP:

- ochrana ovzduší,
- vodní hospodářství,
- odpadové hospodářství,
- nakládání s obaly,
- nakládání s chemickými látkami a směsmi,
- havarijní připravenost

3. POJMY A ZKRATKY

SMK – systém řízení kvality

SME – systém řízení environmentu (životního prostředí)

ISM – integrovaný systém managementu

MKE – manažer kvality a environmentu

AR – asistentka ředitele

DZ – doprava, zásobování

VP – vedoucí panelárny

SV - stavbyvedoucí

REA – registr environmentálních aspektů

MIS – manuál integrovaného systému

ŽP – životní prostředí

HZS – Hasičský záchranný sbor

Normální provozní podmínky (B) - běžný provoz - provozní podmínky odpovídající normálním parametrům zařízení (ustálený stav).

Provozní podmínky odchylné od normálu (M) - mimořádný provoz - provozní podmínky lišící se od ustáleného stavu, je možno korigovat za pomoci běžných technologických postupů (například zahájení či zastavení provozu).

Havárie (H) - stav, který způsobil ohrožení bezpečnosti člověka a ohrožení životního prostředí.

Havarijní stav zařízení (provozní porucha) - takový stav zařízení, který neodpovídá předepsaným parametrům zařízení a neumožňuje odpovídající provoz zařízení po stránce technologické a z hlediska požadavků kladených na bezpečný chod zařízení.

Havarijní plán (HP) - řeší následky možného vzniku mimořádných nebo krizových situací, které nejsou popsány v jiné dokumentaci a mohou ve svých důsledcích přímo ohrozit činnost společnosti.

Environmentální aspekt (EA) – prvek činnosti, výrobek nebo služba, která může ovlivňovat životní prostředí

Významný environmentální aspekt (VEA) – který má významný dopad na životní prostředí.

Environmentální dopad – změna životního prostředí způsobená environmentálním aspektem.

Environmentální cíl – záměr, vycházející z environmentální politiky a z významných environmentálních aspektů a dopadů, který si organizace sama stanoví a pokud možno i kvantifikuje.

Environmentální cílová hodnota – hodnota určující kvantifikaci environmentálního cíle. Při jejím stanovení je třeba určit výchozí stav.

Program environmentálního managementu – program na dosažení cílů a cílových hodnot.

Monitorování a měření - souhrn činností zajišťující objektivní informace a data o dané činnosti a provozu.

H-věta – věta označující nebezpečnost, **P-věta** – pokyny pro bezpečné zacházení.

Nakládání - nakládání s látkou nebo směsí je každá činnost, jejímž předmětem je látka nebo přípravek, jejich výroba, dovoz, vývoz, distribuce, používání, skladování, balení, označování a vnitropodniková přeprava.

Chemické látky - jsou chemické prvky a jejich sloučeniny v přírodním stavu nebo získané výrobním postupem včetně případných přísad a rozpouštědel nezbytných pro uchování jejich stability a jakýchkoliv nečistot přírodního původu nebo vznikajících ve výrobním procesu, s výjimkou rozpouštědel, která mohou být z látky oddělena beze změny jejího složení nebo ovlivnění její stability.

Chemické směsi - jsou směsi nebo roztoky složené ze dvou nebo více látek.

Nebezpečné látky a směsi - látky a směsi látek, které vykazují jednu nebo více nebezpečných vlastností a pro tyto vlastnosti jsou klasifikovány za podmínek stanovených zákonem.

Nebezpečný odpad – odpad, který má jednu nebo více nebezpečných vlastností

	Název dokumentu:	Číslo dokumentu:
	Řízení SME	OS 2
		vydání: 2
		strana: 5/17

Odpovědná osoba - proškolená osoba oprávněná k nakládání s chemickými látkami a směsmi určených kategorií nebezpečnosti.

Komunikace – obousměrný tok informací, ve kterém vedení společnosti informuje o SME zaměstnance, občany a obchodní partnery na jedné straně a přijímá jejich podněty a stížnosti na straně druhé.

4. POSTUPY A ODPOVĚDNOSTI

4.1 Základní odpovědnosti

Řízení provozu z pohledu ochrany ŽP je stanovení a uplatňování environmentálních zásad, za kterých je daná činnost realizována (např. nakládání s nebezpečnými látkami), resp. zásad, které jsou uplatňovány na související environmentální aspekty (např. likvidace odpadů). Tyto závazné zásady vyplývají především z právních a jiných požadavků a jsou stanoveny v dalších kapitolách.

Organizační struktura a související „Matice pravomocí“ obsahuje jednoznačnou hierarchii oprávnění a odpovědností, s nimiž je shodná i odpovědnost za environmentální jednání, neboť odpovědnost za environmentální jednání je neoddělitelná od odpovědnosti za prováděnou činnost. Ostatní oprávnění a odpovědnosti jsou stanoveny v dokumentaci integrovaného systému managementu a navazující provozní dokumentaci.

4.2 Environmentální aspekty

Manažer kvality a environmentu (**MKE**) ve firmě PREFA Troubelice a.s. stanovil, zavedl a udržuje postupy k identifikaci environmentálních aspektů svých činností a služeb a to i s ohledem na plánované změny.

Pro jednotlivé činnosti a služby jsou identifikovány jejich environmentální aspekty a dopad na konkrétní složku ŽP. Environmentální aspekty jsou rovněž předmětem hodnocení z pohledu významnosti jejich dopadu na ŽP.

4.2.1 Identifikace environmentálních aspektů

Základem pro identifikaci environmentálních aspektů je rozbor všech činností firmy PREFA Troubelice a.s. a posouzení, zda tyto mají nebo mohou mít vliv na životní prostředí. Tato identifikace probíhá na základě hodnocení hlediska toku materiálů, energií a produktů jak žádoucích (materiálu, služeb apod.) tak i nežádoucích (emisí, odpadů apod.). Činnosti a jejich dopad na ŽP jsou posuzovány jak ve vztahu k běžným provozním podmínkám, tak k možnosti vzniku mimořádných událostí (jako jsou havárie, živelné pohromy, odstávky, speciální režim apod.). Environmentální aspekty a jejich dopady na životní prostředí jsou určovány pro všechny činnosti společnosti a poskytované služby. Identifikace musí být prováděna pro činnosti minulé, současné i plánované včetně plánovaných činností a služeb.

Jsou určovány aspekty:

- přímé tj. vlastní,
- nepřímé, tj. od subdodavatelů, které může organizace ovlivňovat nepřímo (např. smluvně).

Environmentální aspekty, tj. konkrétní dopad činností na ŽP, jsou dále rozděleny takto:

- emise (plynné, prach, hluk, zápach, teplo, záření)
- používání chemických látek a směsí
- znečištění povrchových a podzemních vod

	Název dokumentu:	Číslo dokumentu:
	Řízení SME	OS 2
		vydání: 2
		strana: 6/17

- používání chemických látek a směsí
- kontaminace půdy
- vznik odpadů (ostatních a nebezpečných)
- spotřeba přírodních zdrojů a surovin (elektrická energie, voda, plyn, PHM)
- požár, výbuch, povodně

Identifikované činnosti a související aspekty se zaznamenají do Registru environmentálních aspektů s uvedením, zdali se jedná o běžný provoz (B), mimořádnou událost (M) nebo (H) havárii.

Ke každému identifikovanému environmentálnímu aspektu je prováděno zjištění, zda existuje právní nebo obdobný požadavek a zda environmentální aspekt a jeho vliv neodporuje těmto požadavkům. Informace je použita pro kontrolu dokumentu „Evidence novinek v legislativě“.

Za identifikaci environmentálních aspektů a dopadů odpovídá **MKE**.

4.2.2 Stanovení významnosti aspektů

Každý environmentální aspekt se klasifikuje (stupnice 1-5) podle kritérií:

I. plnění požadavků (zákony, nařízení vlády, vyhlášky, jiné požadavky místních charakteru):

- 1 = požadavky (povinná školení, měření apod.) jsou zcela plněny
- 2 = požadavky jsou plněny s výjimkami
- 3 = plnění požadavků legislativy je na hranici
- 4 = plnění požadavků legislativy jsou pod hranicí
- 5 = požadavky legislativy nejsou plněny

II. četnost výskytu (četnost výskytu u běžného provozu, pravděpodobnost výskytu u mimořádných stavů)

- 1 = nevyskytuje se
- 2 = ojedinělá
- 3 = občasná
- 4 = častá
- 5 = trvalá

III. závažnost dopadu na ŽP (škodlivost polutantů, množství polutantů, míra trvalých následků poškození životního prostředí):

- 1 = nezávažné
- 2 = malé nebo snadno odstranitelné
- 3 = přechodné místního rozsahu
- 4 = zvýšené
- 5 = trvalé nebo rozsáhlé

Významnost, tj. celkový (kumulovaný) environmentální dopad je stanoven jako **součin bodové klasifikace** kritéria.

Podle počtu dosažených bodů se dělí environmentální aspekty a jejich dopady na:

Nevýznamný (N) – vliv činnosti, výrobků a služeb, které podle současných poznatků nezpůsobují žádné, minimální nebo snadno odstranitelné poškození životního prostředí.

Významný (V) – vliv činnosti, výrobků a služeb, jejichž následkem by došlo k poškození životního prostředí, polutant je vysoce rizikový a hrozí vyšší nebezpečí výskytu, i když jsou plněny požadované právní požadavky. Mezi významné aspekty se automaticky zahrnují také ty aspekty, při kterých po přechodnou dobu nebo při použití starších technologických zařízení nejsou zcela plněny právní požadavky (i v případě, že je udělena výjimka) nebo je očekáváno zpřísnění požadavků.

- **Nevýznamné (N) – do 12**
- **Významné (V) – nad 12 včetně**

Konkrétní výpočet environmentálního dopadu jednotlivých aspektů a stanovení jejich významnosti je součástí Registru environmentálních aspektů.

V souladu s požadavky ISO 14001 jsou při stanovování environmentálních cílů vzaty v úvahu všechny **významné** aspekty a možnosti snížení jejich vlivu na ŽP. Na základě stanovených cílů jsou zpracovány **MKE** programy SME.

4.2.3 Měření a monitorování aspektů

V Registru environmentálních aspektů se k danému aspektu uvede, zda je prováděno jeho měření nebo monitorování, které má za cíl buď sledovat chování aspektu v čase, nebo jej porovnávat s cílovými hodnotami, kterých má být dosaženo. Požadavek na měření, resp. monitorování aspektů vyplývá především ze závazných povinností.

Odpovědnosti za provádění jednotlivých měření a vedení evidencí jsou uvedeny v Plánu monitorování a měření. Externí dodavatelé měření prokazují svoji způsobilost pro tuto činnost, doklady o tom jsou uloženy u odpovědných pracovníků zajišťující danou činnost (standardně **DZ**).

4.2.4 Vypracování registru environmentálních aspektů a dopadů

Výše uvedené informace, týkající se environmentálních aspektů, jsou shrnuty v řízeném dokumentu – Registru environmentálních aspektů (REA). Z REA rovněž vyplývá vazba na právní požadavky a interní směrnice, kterými jsou významné aspekty řízeny.

Podklady pro registr aspektů zpracovává **MKE**, který registr sestavuje.

Registr přezkoumává a schvaluje **ŘS**.

Informovanost pracovníků o environmentálních aspektech jejich činností je zajištěna v rámci pravidelných školení o ochraně životního prostředí, které provádí **MKE**.

Významné aspekty jsou projednány na pravidelných schůzkách. Jsou přijímána opatření pro minimalizaci dopadů na životní prostředí spojených s těmito aspekty.

4.2.5 Aktualizace registru environmentálních aspektů a dopadů

Aktualizace REA je prováděna při následujících příležitostech:

- Pokud došlo ke změně stávajících aspektů a jejich hodnocení (v důsledku např. změn v realizovaných činnostech nebo změn vstupů do nákupu a dodávky olejů, při minimalizaci vlivu na ŽP v důsledku přijatých opatření, na základě vyhodnocení vzniklých mimořádných událostí apod.)
- Pokud vznikly nové environmentální aspekty v důsledku rozšíření / zúžení působnosti firmy.
- Při změně právních a jiných požadavků.
- Na základě zjištění auditů, prováděných kontrol a výsledků přezkoumání vedením.

	Název dokumentu:	Číslo dokumentu:
	Řízení SME	OS 2
		vydání: 2
		strana: 8/17

- Minimálně 1x ročně (v rámci přezkoumání vedením) je prováděna pravidelná revize REA z hlediska potřeb změn. Záznam o provedení této revize je součástí záznamu o přezkoumání.

Aktualizaci environmentálních aspektů připraví **MKE**, který ji projedná s **ŘS**. Na základě projednání **MKE** provede změny v Registru environmentálních aspektů.

4.3 Evidence právních a jiných požadavků

S identifikovanými environmentálními aspekty je spojena povinnost plnit závazné povinnosti, které obsahují:

Právní požadavky vyplývající z:

- právních předpisů vydaných ve Sbírce zákonů,
- ostatních předpisů právního charakteru (např. rozhodnutí České inspekce ŽP),
- technických norem, pokud jejich závaznost vyplývá z výše uvedených požadavků.

Jiné požadavky vyplývající z:

- podmínek orgánů státní správy,
- dodavatelských dohod a smluv (např. s odvozci odpadů, s provozovateli vodovodů a kanalizací),
- technických norem, pokud jejich závaznost vyplývá z výše uvedených požadavků,
- požadavků zákazníků.

4.3.1 Zabezpečení dostupnosti právních a jiných požadavků

Ve firmě je zpracován registr „Evidence novinek v legislativě“, který je uložen u **MKE** elektronické podobě v adresáři ISO. Právní dokumenty (zákony a vyhlášky) jsou dostupné v elektronické podobě na webových stránkách. Aktualizace je prováděna prostřednictvím smluvní externí organizace.

Pro potřeby SME společnosti se do evidence zahrnují veškeré dokumenty v platném znění z oblasti:

- životní prostředí všeobecně,
- ochrana ovzduší,
- ochrana vod,
- odpadové hospodářství,
- chemické látky a směsi
- nakládání s obaly.

4.3.2 Zabezpečení aktualizace právních a jiných požadavků

Změny právních předpisů a jejich vliv na řízení ochrany ŽP ve firmě sleduje **MKE** průběžně (1x měsíčně) prostřednictvím smluvní externí organizace. Při zveřejnění nové právní normy týkající se ochrany životního prostředí zajistí **MKE** první posouzení, zda se příslušný legislativní požadavek týká činností firmy.

MKE rozhodne, jakým způsobem budou povinnosti vyplývající z nového předpisu pro společnost promítnuty do dokumentace. Toto je možné zajistit následujícími způsoby:

- zpracovat povinnosti do stávající dokumentace,
- vypracovat nový dokument,
- uložit vykonávání povinností, vyplývajících z nového předpisu, konkrétním pracovním funkcím ve společnosti (v případě, že se nové povinnosti týkají malého okruhu funkcí).

	Název dokumentu:	Číslo dokumentu:
	Řízení SME	OS 2
		vydání: 2
		strana: 9/17

1x ročně (v rámci přezkoumání vedením) je prováděna revize všech dopadů závazných povinností.

4.4 Zabezpečení zdrojů

Dodávky médií (vody, plynu a elektrické energie) jsou zabezpečeny externími poskytovateli – smluvními dodavateli.

Veškeré originály uzavřených smluv, včetně případných dodatků jsou uloženy u **AR**.

Ostatní zdroje (materiály, výrobky a služby) jsou zajišťovány postupy uvedenými v MIS.

4.5 Ochrana ovzduší

Zásady ochrany ovzduší ve firmě vychází z platných právních předpisů v oblasti ochrany ovzduší, tj. zejména:

- Zákona č. **201/2012 Sb.**, o ochraně ovzduší
- Nařízení vlády č. **365/2005 Sb.**, o emisích znečišťujících látek ve výfukových plynech zážehových motorů některých nesilničních mobilních strojů

Aktualizace a změny jsou uvedeny v aktuální Evidenci novinek v legislativě.

Zdroje znečišťování ovzduší

stacionární – je zařízení spalovacího nebo jiného technologického procesu, které znečišťuje nebo může znečišťovat ovzduší, jakož i plocha, na které jsou prováděny práce nebo činnosti, které způsobují nebo mohou způsobovat znečišťování ovzduší, dále sklad a skládka paliv, surovin, produktů, odpadů a další obdobné zařízení nebo činnost.

Pro stacionární zdroj znečišťování ovzduší je zpracován Provozní řád. Za jeho dodržování a aktualizaci odpovídá **VP**.

mobilní – pohyblivá, případně přenosná zařízení vybavená spalovacími motory znečišťujícími ovzduší, pokud tyto motory slouží k vlastnímu pohonu nebo jsou zabudovány jako nedílná součást technologického vybavení. Jde zejména o dopravní prostředky (silniční vozidla), stroje (kompresory, přemístitelné stavební stroje a zařízení, buldozery, vysokozdvížné vozíky, pojízdné zdvihací plošiny) a přenosná nářadí vybavená spalovacím motorem, například motorové sekačky a pily, sbíječky a jiné obdobné výrobky.

Provozovatelé mobilních zdrojů dbají zejména na to, aby:

- motory mobilních zdrojů znečištění – automobilů a strojů byly udržovány v dobrém technickém stavu,
- automobily (nákladní i osobní) byly podrobovány pravidelným měřením emisí (STK), strojní mechanizace předepsaným revizím k nepřekračování stanovených limitů
- pojezděné zpevněné plochy byly pravidelně čištěny s cílem snižovat prašnost

Tyto zdroje znečištění jsou udržovány v odpovídajícím technickém stavu a jsou předmětem pravidelných kontrol a údržby (STK, emise apod.).

Za zajištění odpovídá **DZ**.

	Název dokumentu:	Číslo dokumentu:
	Řízení SME	OS 2
		vydání: 2
		strana: 10/17

4.6 Ochrana vod

Základním právním předpisem v oblasti ochrany vod je zákon č. **254/2001 Sb.**, o vodách, který mj. upravuje vztahy právnických osob k využívání povrchových a podzemních vod.

Aktualizace a změny jsou uvedeny v aktuální Evidenci novinek v legislativě.

Ve firmě jsou odběry vod (platí pro odběry z vodovodů) a vypouštění odpadních vod do kanalizace řádně smluvně zajištěny se společnostmi, které se zabývají provozem vodovodů a kanalizací, a je dodržována veškerá ustanovení daná touto smlouvou.

Organizace používá užitkovou vodu z vlastní studny pro potřeby kotelny. Studna je vybavena vodoměrem a je prováděno řádné měření spotřeby vody ze studny.

Povolením vodoprávního úřadu musí být opatřeno vypouštění odpadních vod s obsahem zvláště nebezpečných látek do kanalizace, vypouštění odpadních vod do vod povrchových a odběr povrchových a podzemních vod.

V organizaci jsou odpadními vodami pouze splaškové a dešťové vody. Vše řešeno smlouvou s organizací provozující vodovody a kanalizace. Odpadní vody jsou vypouštěny do kanalizace.

Do kanalizace nesmí být vypouštěny tekuté nebo pevné látky škodlivé vodám.

Při zacházení se závadnými látkami, je učiněna odpovídající opatření, aby nemohlo dojít:

- k úniku látek do povrchových nebo podzemních vod nebo do kanalizací,
- ke znečištění terénu spojenému se znečištěním podzemních a povrchových vod,
- ke kontaminaci půdy,
- nežádoucímu smísení s odpadními nebo srážkovými vodami.

Přitom je dbáno především těchto opatření:

- jsou používána vhodná zařízení, v nichž se závadné látky používají, zachycují, skladují, zpracovávají nebo dopravují (nádoby, nádrže, cisterny, vozidla, stroje apod.),
- zařízení je udržováno v odpovídajícím technickém stavu,
- zařízení je zabezpečit proti poškození, resp. odcizení,
- tam, kde je vyšší riziko úniku látek, jsou umísťovány pod zařízení nepoškozené záchytné vany,
- v místě, kde se nakládá se závadnými látkami, musí být k dispozici dostatečné množství sanačních prostředků (sorbent, lopatka, smeták, nádoba na sběr nasyceného sorbentu),
- s použitými obaly od závadných látek a použitými sorbenty nakládat jako s nebezpečným odpadem.

Za seznámení všech pracovníků a zástupců nájemců s pravidly ochrany vod odpovídá **DZ**.

4.7 Odpadové hospodářství

Základními právními předpisy v oblasti odpadů jsou:

- zákon č. **185/2001 Sb.**, o odpadech
- vyhláška č. **93/2016 Sb.**, katalog odpadů
- vyhláška č. **437/2016 Sb.**, o podrobnostech nakládání s odpady

	Název dokumentu:	Číslo dokumentu:
	Řízení SME	OS 2
		vydání: 2
		strana: 11/17

Aktualizace a změny jsou uvedeny v aktuální Evidenci novinek v legislativě.

Základní povinnosti

Každý má při své činnosti nebo v rozsahu své působnosti povinnost:

- předcházet vzniku odpadů, omezovat jejich množství a nebezpečné vlastnosti
- v mezích daných zákonem o odpadech zajistit přednostně využití odpadů před jejich odstraněním
- zbavit se movité věci, jestliže ji nepoužívá k původnímu účelu a věc ohrožuje životní prostředí.

Organizace jako původce odpadů má odpovědnost za nakládání s odpady do doby jejich využití nebo odstranění. Původce odpadů je mj. povinen:

- odpady zařazovat podle druhů a kategorií,
- shromažďovat odpady utříděné podle jednotlivých druhů a kategorií,
- zabezpečit odpady před nežádoucím znehodnocením, odcizením nebo únikem,
- odpady, které nemůže využít nebo odstranit převést do vlastnictví pouze osobě oprávněné k jejich převzetí
- vést průběžnou evidenci o odpadech a způsobech nakládání s nimi.

Za zajištění odpadového hospodářství odpovídá **DZ**.

Třídění a zařazování odpadů

Zatřídění odpadů podle Katalogu odpadů provádí **AR**. Rovněž pořizuje záznamy o provedené klasifikaci, vede souhrnný druhový „seznam odpadů“ a odpovídá za jeho aktualizaci.

Každý odpad má své katalogové číslo a je zařazen do kategorie

- O = ostatní odpad nebo
- N = nebezpečný odpad.

Od třídění odpadů lze upustit pouze:

- pokud je tato povinnost smluvně převedena na oprávněnou osobu, která odvoz odpadu zajišťuje,
- se souhlasem věcně a místně příslušného orgánu státní správy (obce s rozšířenou působností, na jejímž území je s odpadem nakládáno).

Shromažďování odpadů

Jednotlivé druhy odpadů jsou ukládány odděleně do k tomu určených shromažďovacích prostředků, které splňují tyto základní požadavky:

- Vzájemné odlišení shromažďovacích prostředků pro různé druhy odpadů (tvarově, barevně, popisem) a od prostředků nepoužívaných pro odpady,
- Chránění před nežádoucím znečištěním odpadu, smícháním s jinými druhy odpadů nebo před únikem ohrožujícím zdraví lidí nebo životní prostředí,
- Na shromažďovacím prostředku ostatního odpadu je uveden název odpadu
- Na shromažďovacím prostředku nebezpečného odpadu (NO) je uvedeno katalogové číslo a název odpadu a jméno osoby odpovědné za obsluhu a údržbu shromažďovacího prostředku, v blízkosti je k dispozici Identifikační list nebezpečného odpadu (ILNO)

	Název dokumentu:	Číslo dokumentu:
	Řízení SME	OS 2
		vydání: 2
		strana: 12/17

- Směsné komunální odpady a odpady podobné komunálnímu odpadu kategorie „O“ se ukládají do označených kontejnerů nebo popelnic, a v rámci uzavřené smlouvy s externí organizací jsou jednou týdně vyprazdňovány. Tyto odpady musí být vytříděné a nesmí obsahovat ostatní odpady dle katalogu odpadů (plastové obaly, papír atd.).
- Nefunkční zářivky jsou uchovávány v původních obalech a předávány, v rámci uzavřené smlouvy, ke zneškodnění.
- Zbývající odpady kategorie "N" jsou v místě sídla společnosti shromažďovány ve speciálních nádobách a předávány ke zneškodnění.
- Všechny odpady (kromě neželezných kovů a železa a odpadů kategorie „N“) se ukládají do kontejnerů. Odpady, které nejsou tříděny a sledovány dle jednotlivých druhů, jsou zahrnuty do tzv. směsných odpadů kategorie „O“.
- Neželezné kovy, ocel jsou separovány odděleně a odváženy do sběren, které mají oprávnění k jejich zpracování.
- Každý pracovník, zástupce dodavatele je seznámen se systémem třídění odpadů a má povinnost umísťovat odpady do určených shromažďovacích prostředků. Je zakázáno vhadzovat do shromažďovacích prostředků jiný odpad, než pro který je určen.

Za provedení školení odpovídá **MKE**.

Odstraňování odpadů

Odstraňování odpadů zajišťuje organizace prostřednictvím externích firem s příslušným oprávněním.

Hlavní zásady, které jsou při odstraňování odpadů dodrženy, jsou tyto:

- Odpad je předán pouze tzv. oprávněné osobě, tj. firmě, která má pro daný druh odpadu Souhlas k provozování zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů, vydaný příslušným Krajským úřadem. Příslušné dokumenty vyžaduje a uchovává **AR**.
- Dopravce, který není zároveň osobou oprávněnou k převzetí odpadu do svého vlastnictví, musí mít doklad o předání odpadu oprávněné osobě.
- Po naplnění kontejneru zajistí **DZ** jeho výměnu za prázdný a potvrdí jeho předání a převzetí nového kontejneru zaměstnanci smluvní organizace.

Za zajištění odpovídá **DZ**.

Na stavbách je řízení odpadů realizováno dle smlouvy. Za třídění, dočasné ukládání a odvoz odpadů odpovídá **SV**.

Každý, kdo předává odpad mimo firmu je povinen výše uvedené doklady vyžadovat a v kopii uchovávat.

O každém předání odpadu je pořízen záznam, který obsahuje zařazení odpadu a jeho množství (netýká se pravidelného svozu směsného komunálního odpadu, který je svážen dle svozového plánu).

AR vede Průběžnou evidenci odpadů, která obsahuje:

- množství vzniklého odpadu (název, katalogové číslo a kategorie odpadu),
- způsob naložení s odpadem (využití nebo odstranění vlastními prostředky, předání k využití nebo odstranění jiné oprávněné osobě),
- množství předaného odpadu k dalšímu využití nebo odstranění a identifikační údaje oprávněných osob, kterým byl odpad předán.

	Název dokumentu:	Číslo dokumentu:
	Řízení SME	OS 2
		vydání: 2
		strana: 13/17

Hlášení o produkci a nakládání s odpady organizace podává ve stanoveném termínu (prostřednictvím portálu ISPOP) **AR**.

Povinnost zpětného odběru se vztahuje na:

- elektrické akumulátory,
- galvanické články a baterie,
- výbojky a zářivky,
- pneumatiky,

O využití zpětného odběru ve firmě rozhoduje **MKE**. Evidenci o množství vede **AR**. Záznamy o zpětném odběru jsou uchovávány.

Nakládání s obaly

Nakládání s obaly se řídí pokyny vyznačenými výrobcem na obalu. S obaly od nebezpečných, resp. závadných látek je nutno nakládat jako s nebezpečným odpadem. Za zajištění správného nakládání odpovídá jednatel.

4.8 Nebezpečné chemické látky a směsi

Povinnosti osob, které uvádějí na trh nebezpečné látky a směsi (především povinnosti v oblastech jejich balení, označování a poskytování příslušných informací) a povinnosti pro nakládání s nebezpečnými látkami a směsmi jsou stanoveny především Zákonem o chemických látkách a chemických směsích **č.350/2011 Sb.** Aktualizace a změny jsou uvedeny v aktuální Evidenci novinek v legislativě.

Za vedení přehledu používaných chemických látek odpovídá **MKE**.

Bezpečnostní listy

Bezpečnostní list je souhrnem identifikačních údajů o výrobcí nebo dovozci, údajů o nebezpečné látce a údajů potřebných pro ochranu zdraví a životního prostředí.

Bezpečnostní listy používaných nebezpečných chemických látek a směsí jsou vždy k dispozici v místech jejich používání. Pracovníci, kteří s nebezpečnými látkami nakládají, jsou s údaji uvedenými v bezpečnostních listech prokazatelně seznámeni (a to zejména se způsobem skladování, nakládání s látkami a směsmi a zásahem v případě nežádoucích situací).

Za zajištění BL a za seznámení pracovníků odpovídá **MKE**.

Nakládání s chemickými látkami a směsmi

Zásady, které jsou při nakládání s nebezpečnými látkami a směsmi dodržovány, vycházejí z pokynů uvedených v bezpečnostních listech těchto látek, u maloobchodního balení chemických látek a směsí, které firma používá, jsou zevrubné informace přímo na obalu. Mezi všeobecné zásady patří:

- Při nakládání s nebezpečnými látkami a směsmi je každý povinen chránit zdraví člověka a ŽP a řídit se výstražnými symboly nebezpečnosti, větami označujícími nebezpečnost (H-věty) a dodržovat pokyny pro bezpečné nakládání (P-věty) uvedenými na obalu a v bezpečnostním listě.
- Prostory, ve kterých se s nebezpečnými látkami a směsmi nakládá, musí být zvenčí označeny příslušnými výstražnými symboly dle klasifikace těchto látek

	Název dokumentu:	Číslo dokumentu:
	Řízení SME	OS 2
		vydání: 2
		strana: 14/17

- Při skladování musí být vyloučena záměna a vzájemné působení uskladněných látek a směsí a zabráněno jejich pronikání do životního prostředí a ohrožení zdraví lidí.
- Nebezpečné látky jsou skladovány v originálních nádobách a obalech. V případě potřeby (např. při používání) jsou přelity pouze do nádob, které jsou odolné působení dané látky nebo směsi a jsou odpovídajícím způsobem označeny – zejména jsou přeneseny všechny značky označující nebezpečné vlastnosti chemické látky a směsi.
- Nádobky a obaly jsou v předepsané poloze a jsou zajištěny proti působení vnějších povětrnostních vlivů, pádu, proražení nebo rozbití. Při používání jsou umístěny v záchytných nádobách pro případ jejich úniku (rozlití).
- Při používání těkavých látek jsou nádoby průběžně uzavírat, aby docházelo k co nejmenším emisím.
- Místo, kde se nakládá s nebezpečnými látkami, je vybaveno dostatečným množstvím asanačních prostředků (sorbent, lopatka, smeták, nádoba na sběr nasyceného sorbentu), prostředků první pomoci a v případě hořlavých a výbušných látek a směsí i hasicími přístroji (vždy v souladu s bezpečnostním listem)
- S použitými obaly a zbytky látek se zachází jako s nebezpečným odpadem (dle pokynů v BL).

Školení o nakládání s chemickými látkami a směsmi provádí 1xročně **MKE**.

4.9 Havarijní připravenost a reakce

Účelem této kapitoly je zajistit, aby:

- byly identifikovány činnosti a provoz, které mohou vést ke vzniku mimořádné události (viz vysvětlení pojmů),
- byly vytvořeny a udržovány plány havarijních opatření (viz vysvětlení pojmů),
- všichni pracovníci byli v potřebném rozsahu seznámeni se svými povinnostmi v oblasti prevence a řešení mimořádných událostí.

Výchozí informací jsou především:

- informace o technickém a technologickém vybavení,
- znalost provozních poměrů na pracovišti - posouzení procesů (způsob vytápění, přívod energií do objektu, přítomnost obsluhy, prováděné činnosti apod.),
- REA, výskyt látek svým charakterem umožňujících vznik havarijních situací, jejich vlastnosti, množství, podmínky manipulace

Na základě identifikace činností a jejich environmentálních aspektů (viz kap. 4.2) je posouzeno, zda již někdy došlo nebo může dojít u daného aspektu k mimořádnému stavu (havárie, únik, apod.). Posouzení provádí **MKE** ve spolupráci s příslušnými experty v dané problematice (např. ekolog, bezpečnostní a požární technik) a zjištění vyznačí do příslušného sloupce v REA (B - běžný stav, H - havarijný stav, M - mimořádný stav).

V návaznosti na dosavadní uplatňování IMS byla zajištěna identifikace možnosti vzniku havarijních situací v činnosti společnosti z hlediska:

- a) znečištění půdy a vody PHM
- b) nebezpečí výbuchu kotlů na plyn
- c) havarijních emisí do ovzduší

	Název dokumentu:	Číslo dokumentu:
	Řízení SME	OS 2
		vydání: 2
		strana: 15/17

Toto nebezpečí však může vzniknout:

- při požáru objektů společnosti
- při havárii vozidel a mechanismů a s ní vzniklého požáru
- nebezpečí výbuchu při poruše spalování biomasy v kotelně
- emise hluku a vibrací

d) havarijních vypouštění do vody a půdy

- při přepravě materiálů a úniku PHM z vozidel a mechanismů v případě jejich poruchy
- při skladování ropných látek v případě havárie v manipulaci s nimi

e) specifických účinků havarijních úniků na životní prostředí

- při nakládání se všemi druhy odpadů v případě nedodržení stanovených postupů a dopravních tras
- při zátopách objektů a staveb.

Tento výchozí stav identifikace možnosti vzniku havarijních situací je 1x ročně aktualizován a doplňován.

Identifikace nových možností je zajišťována **MKE**, přitom jsou mu řídicí zaměstnanci úseků společnosti povinni předávat podněty k zařazení nových požadavků.

Plány havarijních opatření

Rozsah zpracovaných plánů vždy odpovídá závažnosti mimořádné události.

Za zpracování odpovídá **MKE**.

Plán havarijních opatření obvykle obsahuje tyto údaje:

- Provozovatel a jeho odpovědní pracovníci
- Technické údaje o objektech, příp. jejich schválení správními orgány
- Údaje o druzích, množství, vlastnostech a umístění nebezpečných nebo závadných látek, areálové schéma, napojení kanalizace apod.
- Výčet míst s možností havarijních stavů a příčiny vzniku havárie
- Prevence havarijních stavů
- Informace o havarijních prostředcích (druhy, množství, umístění, odpovědnost), včetně zvláštních požadavků na osobní ochranné prostředky
- Způsob likvidace havárie (okamžitá a následná opatření)
- Ohlašovací povinnost (způsob záznamu a ohlášení mimořádné události) a plán vyrozumění v pracovní i mimopracovní době
- Důležitá telefonní čísla (spojení na odpovědného pracovníka, hasiče, policii, lékaře, sanační službu, správce povodí, provozovatele kanalizace apod.),
- Odpovědnost za aktualizaci,
- Údaje o vypracování a schválení plánu,
- Přílohy (např. areálové schéma s inženýrskými sítěmi, schéma skladu, budovy apod.).

S plány havarijních opatření jsou prokazatelně seznámeni všichni dotčení pracovníci, kteří se v "ohrožených" prostorech pohybují, včetně cizích osob, které se s vědomím a souhlasem odpovědných pracovníků na těchto pracovištích zdržují (např. nájemci, dodavatelé). Za seznámení těchto osob odpovídá **DZ**.

	Název dokumentu:	Číslo dokumentu:
	Řízení SME	OS 2
		vydání: 2
		strana: 16/17

Kontrola plnění havarijní připravenosti (např. znalost a přístupnost plánu havarijních opatření, kompletnost a stav havarijních prostředků) je prováděna v rámci interních auditů, hodnocení souladu a kontrol BOZP, resp. PO.

Firma absolvuje školení o hlavních zásadách havarijních opatření.

Ohlašovací povinnost, opatření k nápravě

Všichni pracovníci mají povinnost nahlásit každou mimořádnou událost **VP** nebo **SV**, který po odstranění neshody nahlásí tuto skutečnost **MKE** a **RS**. Tato povinnost se vztahuje i na jiné neshody SME (např. stížnosti nebo připomínky veřejnosti, správních orgánů a zákazníka).

MKE zajistí oznámení mimořádné události v souladu s právními požadavky nebo dle plánu havarijních opatření (hasiči, policie, povodí, správce kanalizace, orgány státní správy ad.).

Pokud není konkrétní forma záznamu předepsána právními předpisy nebo plánem havarijních opatření, **MKE** provede záznam do formuláře Evidence neshod

Každá mimořádná událost je předmětem šetření jejích příčin s cílem navrhnout opatření, která by snížila pravděpodobnost vzniku mimořádné události a její důsledky. Průběh šetření a vyhodnocení mimořádné události je dokumentován. Pokud není toto šetření a vyhodnocení součástí oficiálního záznamu, je použita Evidence neshod. Za zápis odpovídá **MKE**.

4.10 Monitorování a měření

Monitorování a měření se provádí u všech klíčových znaků činností společnosti, které mohou mít významný environmentální dopad. Všechny druhy monitorování a měření firmy jsou uvedeny v Plánu monitorování a měření.

Plán monitorování a měření

Ve firmě je vytvořen Plán monitorování a měření. Jsou v něm uvedeny plánované činnosti, které je potřeba monitorovat a měřit. Vede jej a podle prováděných monitorování a měření průběžně aktualizuje **MKE** ve spolupráci s **RS**.

Provádění monitorování a měření

Monitorování a měření se provádí:

- před prvním uvedením do provozu,
- podle stanoveného plánu,
- při změně technologií nebo činnosti společnosti,

Monitorování vody – je prováděno – údaje jsou převzaty z fakturace dodavatele;

Monitorování elektrické energie – je prováděno – údaje jsou převzaty z fakturace dodavatele.

Monitorování plynu – je prováděno – údaje jsou převzaty z fakturace dodavatele.

Měření emisí – měření emisí je prováděno u všech (mobilních) zdrojů znečišťování, údržba je zajišťována pomocí specializovaných institucí. Společnost vlastní motorová vozidla, u provozovaných vozidel provádí měření emisí prostřednictvím specializovaných servisů.

	Název dokumentu:	Číslo dokumentu:
	Řízení SME	OS 2
		vydání: 2
		strana: 17/17

Monitorování množství odpadů a obalů – množství odpadů a obalů je odhadováno dle objemu kontejnerů – odvoz je hrazen poplatkem v rámci smlouvy

Kalibrace měřících přístrojů vztahujících se k životnímu prostředí není prováděna, protože společnost nevlastní žádné měřicí zařízení pro ŽP.

Pokud dojde k nutnosti měřit, zajišťuje toto společnost externím způsobem v rámci smluv s externími dodavateli služeb.

V případě objednání služby je vyžadováno prokázání kalibrace přístroje (hluk, emise, měření kvality vody apod.), kterým dodavatel provádí měření a prokázání oprávněnosti externího dodavatele provádět tyto služby. Kopie dokladů jsou uloženy u **DZ**.

Monitorování právních a jiných požadavků

Postup je popsán v kapitole 4.3 tohoto dokumentu.

Hodnocení souladu

Jedenkrát ročně je prováděno hodnocení plnění právních požadavků v jednotlivých provozech. Postup je popsán v MIS.

Jiné monitorování

Další typy monitorování a měření jsou prováděny podle potřeby společnosti a vyplývají z dopadů do životního prostředí a jednotlivých prvků normy ČSN EN ISO 14001:2016.

Další typy monitorování:

- vyhodnocení environmentálního profilu – v rámci ročního přezkoumání,
- monitorování cílů a programů – v rámci environmentálních auditů
- monitorování havarijní připravenosti – v rámci školení.

5. ZÁVĚREČNÉ UPOZORNĚNÍ

Tato směrnice nemůže být přepisem všech právních požadavků. V případě nejasností je povinnost každého pracovníka obrátit se na **MKE**, který je povinen řešit vzniklou situaci (třeba i za další externí spolupráce).

6. SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTACE

Manuál integrovaného systému,

Zpráva z interního auditu,

Plán monitorování a měření,

Záznam z monitorování a měření,

Registr environmentálních aspektů,

Evidence novinek v legislativě